

Inpassingsplan stortplaats Wijster

Rapport

11 mei 2017

Beleving van de stortheuvel vanuit het beekdal

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3	6 Aanbevelingen	39
1.1 Aanleiding	3		
1.2 Doel landschappelijk inpassingsplan	5	7 Colofon	41
1.3 Leeswijzer	5		
2 Locatiebeschrijving stortplaats Wijster	7	Bijlage 1: Inrichtingsplan	44
2.1 Landschapstypen	7		
2.2 Stortplaats als overgangslandschap	9		
2.3 Recreatief medegebruik	11		
3 Uitgangspunten en randvoorwaarden	13		
3.1 Rijksbeleid	13		
3.2 Provinciaal beleid	15		
3.3 Gemeentelijk beleid	17		
3.4 Technische randvoorwaarden	18		
3.5 Uitgangspunten landschap	19		
4 Inrichtingsplan	21		
4.1 Visie op de inrichting	21		
4.2 Het inpassingsplan Stortplaats Wijster vanuit de verschillende perspectieven	21		
5 Beheer	31		
5.1 Lange termijn visie	31		
5.2 Korte termijn visie	35		
5.3 Beheermaatregelen	37		

Stortheuvel

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Attero Noord B.V. is een afvalverwerkende onderneming. Op het terrein op de locatie Wijster vinden verschillende afvalverwerkingsprocessen plaats. In 2010 heeft Attero een vergunning gekregen voor het opnieuw inrichten van haar huidige stortplaats in Wijster, met behoud van het vergunde stortvolume van 25,3 miljoen m³. Dit betekent dat de stortplaats, inclusief de benodigde bovenafdichting, kan worden verhoogd tot maximaal 48 meter boven het maaiveld (na zetting en klink). In 2010 zijn verschillende alternatieven voor de nieuwe inrichting van de stortplaats beoordeeld op het aspect landschap, en is een visie op de landschappelijke inpassing van het terrein gegeven aan de hand van een aantal bouwstenen. In 2014 is een landschappelijk inpassingsplan voor de stortlocatie Wijster opgesteld. Omdat het destijds onduidelijk was hoe de stortplaats zich de komende jaren zou gaan ontwikkelen zijn vier inrichtingsvarianten opgesteld. Op het moment dat er meer duidelijkheid is kan een variant worden gekozen en verder uitgewerkt in een plan.

Nu in 2017 is de reden om het bestaande landschapsinpassingsplan voor de stortlocatie Wijster van te wijzigen tweeledig.

Enerzijds is inmiddels duidelijk geworden dat Attero haar stortlocatie vervroegd zal sluiten rond 2033, doordat het bestaande stortaangebod van afval landelijk al jaren daalt en ontoereikend zal zijn om de locatie langer dan oorspronkelijk gepland (2074) open en exploitabel te houden. De reden is dat de afvalbranche, waaronder Attero, hard werkt aan de totstandkoming van een circulaire economie, waarbij hergebruik en recycling van afval de hoogste prioriteit kent en voorop staat, waardoor er

minder afvalstromen vrijkomen die gestort mogen en moeten worden.

Anderzijds is er de sterke regionale, maatschappelijke en politieke wens om de stortlocatie Wijster (in de volksmond ook wel de VAM berg genoemd) recreatief te ontwikkelen tot een paradijs voor met name fietsers en ook wandelaars. De verschillen in hoogtes en de weidsheid van dit unieke landschap, gecombineerd met de vervroegde sluiting van de stortlocatie Wijster, vormen hiertoe de directe aanleiding en een welkome combinatie van factoren om tot recreatieve herontwikkeling over te gaan.

Na sluiting van de stortlocatie zal de VAMberg worden overgedragen aan de provincie Drenthe, die de milieukundige nazorg van deze locatie op zich zal nemen. De provincie Drenthe is mede vanuit dit toekomstige oogpunt al nauw betrokken bij de locatie en heeft dan ook het initiatief genomen om de extensieve recreatieve herontwikkeling van de VAMberg in samenwerking met Attero te initiëren en uit te voeren. De provincie Drenthe en Attero werken hierbij nauw samen met gemeente Midden-Drenthe, het Drents Landschap, fietsers en wielers en de directe omgeving.

Uitzicht vanaf bezoekerscentrum De Blinkerd

1.2 Doel landschappelijk inpassingsplan

Het landschappelijk inpassingsplan toont hoe het Dak van Drenthe en de stortlocatie Vamberg landschappelijk zijn ingepast ten behoeve van de vergunningaanvraag. Het landschappelijke inpassingsplan geeft inzicht in de wijze waarop de locatie landschappelijk wordt ingepast, rekening houdend met de ontwikkelingen ten aanzien van de storten en opgaven vanuit het Landelijk Afvalbeheerplan 2. De inrichtingsschets is een doorvertaling waarbij de basis bestaat uit de inrichtingsschets uit het Landschappelijk inrichtingsplan stortplaats Wijster uit 2014 in combinatie met het ontwerp van het Dak van Drenthe.

1.3 Leeswijzer

In voorliggend document vindt u de toelichting op het landschappelijk inpassingsplan voor de locatie Wijster. Allereerst wordt de locatie beschreven. Vervolgens worden de beleid- en overige uitgangspunten weergegeven. Vanuit deze uitgangspunten is in hoofdstuk 4 het inrichtingsplan opgesteld. In hoofdstuk 5 worden de beheersmaatregelen toegelicht.

2 Locatiebeschrijving stortplaats Wijster

2.1 Landschapstypen

Het stortterrein ligt tussen drie karakteristieke landschapstypen. Deze landschappen bepalen het beeld in de omgeving en daarmee ook de zichtbaarheid en beleving van de stortplaats.

Ten oosten van het terrein van Attero bevindt zich het beekdallandschap van het Oude Diep. Het beekdal wordt aan de westzijde begrensd door de VAMweg met daarlangs een houtwal. Dit oude landschap heeft een kleinschalig karakter en bestaat uit smalle percelen die haaks op de beek staan. De percelen zijn veelal begrensd door houtwallen en –singels. Het beekdal vormt een herkenbare eenheid in het landschap, die echter steeds minder duidelijk wordt: de structuur van houtwallen en –singels verdwijnt door schaalvergroting in de landbouw, de beek is gekanaliseerd en de begrenzing van het beekdal is minder duidelijk herkenbaar dan een eeuw geleden. Hierdoor is dit landschapstype kwetsbaar.

Ten oosten van dit beekdallandschap bevindt zich het essenlandschap van de Drijbersche es. Dit landschap is ontstaan door ontginning van de heide en in gebruik name als akkerland. Rondom de es zijn de wegen voorzien van laanbeplanting. De es zelf is open en heeft een grootschalig karakter. Hierdoor is er vanaf de es vrij zicht op de stortplaats.

Ten westen van de beek is sprake van het veldontginningenlandschap. Typerend voor dit type landschap zijn de grote verkavelingsblokken met houtwallen, wegen met laanbeplanting en erfbeplantingen.

Opvallende elementen in de directe omgeving zijn: de spoorlijn Meppel-Groningen, VAM-kanaal, Linthorst Homankanaal, de A28 en de hoogspanningsleiding. Zie ook figuur 1.

Figuur 1: landschappen en opvallende elementen

Eén van de routes richting uitzichtspunt de Blinkerd

2.2 Stortplaats als overgangslandschap

De stortplaats ligt op de overgang van de eerder genoemde landschapstypen. Door het karakter van de stortplaats, de hoogte en de bedrijvigheid op de stortplaats is het een wereld op zich. Vanaf de hoogste punten op de locatie is er een groots uitzicht op de wijde omgeving, maar ook op de industriële bedrijvigheid. Er is een bijzonder contrast tussen de landschappen en natuur in de omgeving en de bedrijvigheid, die de aandacht op elkaar vestigen en zo elkaar versterken. Vanaf uitzichtpunt en informatiepaviljoen De Blinkerd (2001) is dit goed zichtbaar. Vanuit de omgeving manifesteert de stortlocatie zich als een groene grasheuvel met schapen. Door beplanting in de omgeving is deze heuvel soms heel goed zichtbaar, soms verscholen achter de beplanting. Dit maakt de beleving ervan afwisselend en de stortlocatie een landmark.

Rondom de stortplaats wordt het hemelwater op verschillende plekken opgevangen,. Via de taluds wordt het water via afvoeren verder geleid naar het oppervlaktewater. Aan de oostelijke zijde van de stortheuvel wordt het water gebufferd, (en zonodig verder afgevoerd) via een watergang met meanders en maakt deel uit van een recreatief landschap tussen stortheuvel en beekdallandschap.

Stortlocatie 1 (zie figuur 2) is volgestort en voorzien van een bovenafdichting en zal reeds worden ingericht voor de eerste recreatieve ontwikkeling. Locatie 4 is in gebruik voor het gangbare afval en is tevens een opslag en bewerkingsterrein voor compost en te reinigen grond (TCP). Locatie 5 ligt bovenop locaties 1, 2 en 3. Het deel van locatie 5 (a),

Figuur 2: Stortlocaties

dat bovenop locatie 2 ligt is ingericht en in gebruik als stortlocatie voor afval dat niet verbrand of hergebruikt kan worden. Locaties 4 en het deel van 5 (a), dat bovenop locatie 2 ligt, zijn nog volop in gebruik. Door de ontwikkelingen in de afvalbranche (verminderd stortaanbod) wordt de helft van de nog vergunde stortcapaciteit uit de vergunning gehaald en 'op de plank' gelegd en de andere helft van de vergunde stortcapaciteit wordt vanuit bedrijfsmatige efficiencyoverwegingen overgeheveld van locatie 5 (c) naar de bestaande stortlocaties 2 en 4. Om vervolgens een scheiding aan te brengen tussen de bedrijfsactiviteiten van Attero enerzijds en het landschap en verdere recreatieve ontwikkeling van de VAMberg anderzijds, is het Dak van Drenthe (een functioneel werk opgebouwd uit bodemas) geïntroduceerd en komt bovenop locatie 1 en 3 te liggen. Zo wordt ondanks het verminderd stortaanbod op een kortere termijn eenzelfde vergelijkbare eindcontour behaald als voorzien.

2.3 Recreatief medegebruik

In het kader van de projecten 'De Blinkerd' en 'Gebiedsontwikkeling Oude Diep' is een deel van het stortterrein en het omringende terrein landschappelijk ingericht en zijn er voorzieningen gerealiseerd voor extensieve recreatie waaronder wandelpaden en informatiecentrum De Blinkerd. Verschillende wandel- en fietsroutes voeren over het terrein en sluiten aan op het recreatieve netwerk in de omgeving.

De karakteristieken van het stortterrein en de directe omgeving kunnen als volgt worden samengevat:

- Afwisseling tussen een kleinschalig en open landschap;
- Structuur van het beekdal Oude Diep is herkenbaar dankzij herstel houtwallen en verkaveling haaks op de beek;
- Drijbersche esch heeft een grote mate van openheid;
- Heuvel van de stortplaats zelf is een wereld op zich;
- Contrast tussen de groene omgeving en de industriële bedrijvigheid;
- Houtwallen, laan- en erfbeplanting rondom het stortterrein dragen bij aan (on)zichtbaarheid van de stortheuvel, deze beplanting staat afwisselend dichtbij en er verder vanaf. Ook dit draagt bij aan een afwisselende zichtbaarheid van de heuvel.

Beleving van de stortheuvel

3 Uitgangspunten en randvoorwaarden

In dit hoofdstuk wordt het ruimtelijk beleidskader geschetst dat van toepassing is op de ontwikkeling van Dak van Drenthe. Achtereenvolgens komen het ruimtelijk beleid vanuit het Rijk (paragraaf 3.1), de provincie Drenthe (paragraaf 3.2) en de gemeente Midden-Drenthe (paragraaf 3.3) aan bod.

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) (vastgesteld 13 maart 2012) is de 'kapstok' voor uitwerkingen van beleid met ruimtelijke consequenties. Met de SVIR stelt het Rijk heldere ambities voor Nederland in 2040, die inspelen op de (inter)nationale ontwikkelingen die de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven bepalen richting 2040. Het Rijk zet het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid in voor een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland.

De SVIR heeft betrekking op:

- rijksverantwoordelijkheden voor basisnormen op het gebied van milieu, leefomgeving, (water-) veiligheid en het beschermen van unieke ruimtelijke waarden;
- rijksbelangen m.b.t. (inter-)nationale hoofdnetten voor mobiliteit en energie;
- rijksbeleid voor ruimtelijke voorwaarden die bijdragen aan versterking van de economische structuur.

Bij deze aanpak hanteert het Rijk een filosofie die uitgaat van vertrouwen,

heldere verantwoordelijkheden, eenvoudige regels en een selectieve rijksbetrokkenheid. Zo laat het Rijk de verantwoordelijkheid voor de afstemming tussen verstedelijking en groene ruimte op regionale schaal over aan provincies. Daarmee wordt bijvoorbeeld het aantal regimes in het landschaps- en natuurdomein fors ingeperkt.

Het Rijk benoemt in de SVIR 13 nationale belangen waarvoor het Rijk verantwoordelijk is. De desbetreffende belangen zijn vertaald in wetgeving of beleidsregels. De ruimtelijke besluitvorming over de ontwikkeling van Dak van Drenthe dient met deze belangen en de daaraan verbonden wet-, regelgeving en beleid rekening te houden. Nationaal belang 13 is van toepassing op onderhavig project 'zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke plannen'. Ten behoeve van een zorgvuldige afweging is onderhavige ruimtelijke onderbouwing opgesteld.

Daarnaast leiden nationale belangen tot generieke instrumenten, waaronder de toepassing van de "ladder" voor duurzame verstedelijking, dit is verderop in deze paragraaf toegelicht.

Landelijk afvalbeheerplan

De ambitie van het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) 2 is aan te sluiten bij het huidige milieubeleid. Het milieubeleid heeft tot doel het scheppen van condities en het stellen van randvoorwaarden voor de instandhouding en verbetering van de milieukwaliteit, om op die manier een bijdrage te leveren aan duurzame ontwikkeling. Voor de ontwikkeling van Dak van Drenthe zijn de volgende uitgangspunten en doelstellingen van belang:

- Het scheppen van condities en het stellen van randvoorwaarden voor de instandhouding en verbetering van de milieukwaliteit, om op die manier een bijdrage te leveren aan duurzame ontwikkeling;
- De doelstelling van het LAP is dat er gedurende de planperiode een restcapaciteit is wat betreft het storten van afvalstoffen van tenminste 6 jaar. Tijdens de planperiode van het LAP mag geen extra stortcapaciteit worden vergund of in procedure worden gebracht;
- Voor het stortlichaam van Attero is het LAP 2 van toepassing, in die zin dat er geen vergroting van de stortcapaciteit mag worden aangevraagd. Attero is niet voornemens een vergroting van de stortcapaciteit aan te vragen;
- Aangezien de hoeveelheid te storten afval in de toekomst zal afnemen, zal de stortplaats in Wijster steeds minder afval te verwerken krijgen. Het is daarom de verwachting dat binnen de aangevraagde storthoogtes nog lang afval gestort kan worden;
- Omdat de mogelijkheid afval te storten ondanks de verminderde aanvoer moet blijven bestaan, heeft Attero in 2010 toch een actualisatie van de stortplaatsvergunning aangevraagd. Op de lange termijn zal de stortplaats conform het beleid worden ingericht voor de tijdelijke opslag van afval totdat ook hiervoor een nuttige toepassing wordt gevonden. Dit is conform het landelijk beleid en levert dus geen strijdigheden op.

Ladder voor duurzame verstedelijking

Artikel 3.1.6, 2e lid van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) schrijft voor dat van een stedelijke ontwikkeling die met een omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening wordt mogelijk

gemaakt, moet worden aangetoond dat er sprake is van een actuele regionale behoefte. Gelet op de totstandkomingsgeschiedenis van het wetsartikel 3.1.6, 2e lid Bro moet bij iedere 'stedelijke ontwikkeling' inzichtelijk worden gemaakt of er, in relatie tot het bestaande aanbod, concreet behoefte bestaat aan de desbetreffende ontwikkeling. Die behoefte moet dan worden afgewogen tegen het bestaande aanbod, waarbij moet worden gemotiveerd dat rekening is gehouden met het voorkomen van leegstand. Dit wordt de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' genoemd.

De ontwikkeling van Dak van Drenthe betreft geen 'stedelijk ontwikkeling' zoals bedoeld in het Bro. De Ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet doorlopen.

3.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie Drenthe

De Omgevingsvisie is hét strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe voor de periode tot 2020. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. Er is een visiekaart en een kernkwaliteitenkaart opgesteld. Op de visiekaart is de locatie aangewezen als Energie Transitie Park. Op de kernkwaliteitenkaart zijn de belangrijkste kernkwaliteiten aangewezen. De locatie zelf kent geen kernkwaliteiten, maar omdat de voorgenomen ontwikkelingen wel van invloed kunnen zijn op de kernkwaliteiten in de omgeving, worden deze wel in beschouwing genomen.

De belangrijkste kernkwaliteit betreft het beekdal ten oosten van de stortplaats, dat tevens tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) behoort. De ambitie van de provincie Drenthe ten aanzien van landschap is het behouden en versterken van de verscheidenheid, de kwaliteit, de identiteit en de beleefbaarheid. Van provinciaal belang is het behouden van landschapskennmerken, de onderlinge samenhang daartussen en het versterken van de verschillende landschapstypen. Natuur betreft zowel een kernkwaliteit als een te ontwikkelen functie. Bestaande natuur binnen het NNN wordt als kernkwaliteit beschouwd. De provinciale ambitie betreft het behouden, herstellen en ontwikkelen van natuurwaarden. Andere ontwikkelingen zijn aanvaardbaar zolang deze verenigbaar zijn met, of ten dienste staan van, de natuurontwikkeling.

Vestiging van bedrijvigheid

De vestiging van milieuhinderlijke bedrijven vraagt om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing. In de provinciale optiek moeten bedrijven die vallen in de milieucategorieën 4, 5 en 6 van de VNG-systematiek zich vestigen op daartoe geschikte regionale bedrijventerreinen. Locatie Wijster is daartoe in de Omgevingsvisie Drenthe aangewezen.

Provinciale Omgevingsverordening Drenthe

De Provinciale Omgevingsverordening Drenthe is een belangrijk instrument om het omgevingsbeleid, zoals dat is opgenomen in de Omgevingsvisie Drenthe, uit te voeren. De regels in de verordening vormen het sluitstuk op de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie en verordening gaan over de belangrijkste maatschappelijke opgaven in Drenthe. Het gaat over

Beekdal en Oude Diep

ontwikkelopgaven in steden en dorpen, natuur, landbouw, water, energie en meer.

3.3 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Midden-Drenthe 2030 “Platteland Leeft!”

Op 28 juni 2012 is de gemeentelijke Structuurvisie Midden-Drenthe 2030 “Platteland Leeft!” vastgesteld. Deze structuurvisie geldt voor de hele gemeente en legt in grote lijnen het beleid voor de komende tijd vast.

De thema's die in de structuurvisie aan de orde komen zijn:

- wonen
- economie/ondernemen
- recreatie en toerisme
- landschap, natuur en landbouw
- verkeer en vervoer
- voorzieningen, zorg/leefbaarheid
- wateropgave

Binnen de bovengenoemde thema's is een aantal kernvragen aan de orde gekomen over de identiteit, de kernwaarden en de ambitie van de gemeente.

In de structuurvisie is omschreven dat nieuwe ontwikkelingen moeten passen binnen de schaal van het aanwezige landschap en daarbij de landschappelijke kwaliteit versterken. Per locatie moet beoordeeld worden wat passend is bij het landschap.

Verder is in de structuurvisie benoemd dat als het gaat om recreatie, de gemeente Midden-Drenthe in 2030 nog altijd een prachtige uitgestrekte gemeente zijn waar mensen graag voor kortere of langere tijd verblijven op één van de vele prachtige accommodaties die er te vinden zijn. In de structuurvisie is het versterken van de beleefbaarheid van de landschappelijke diversiteit (met behulp van recreatieve routes) op de agenda gezet.

Landschapsbeleidsplan 2012

De gemeente Midden-Drenthe heeft, uitgaande van de bestaande landschappelijke karakteristieken rekening houdend met de agrarische hoofdfunctie van het gebied, een Landschapsbeleidsplan opgesteld. Hierin heeft de gemeente haar eigen beleid voor landschap, natuur en oorspronkelijkheid in het gehele buitengebied geformuleerd. In dit plan is ook specifiek aandacht voor de locatie Wijster.

In het plan worden een aantal belangrijke aspecten genoemd, die bij onderhoud en grotere projecten in het landschap meegenomen kunnen worden. De intentie is wanneer er ruimte is binnen een project een aantal aspecten uit te voeren en daarmee de ruimtelijke kwaliteit en het landschap te verbeteren.

Het VAM MERA-terrein bij Wijster

De afvalverwerking bij Wijster, met zijn stortplaats/GAVI et cetera, manifesteert zich nadrukkelijk in het landschap. Onderliggende structuren zoals een celtic field zijn nauwelijks meer zichtbaar. Vanwege de karakteristieke openheid van het omliggende gebied is het complex vanuit de wijde omgeving zichtbaar.

Rondom de vuilstort zijn verschillende bossen en singels aangeplant. In het kader van een verdere ontwikkeling van het terrein is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. Het plan richt zich op verbetering van de ruimtelijke structuur van het landschap waarvan het VAM MERA -terrein deel uit maakt. In hoofdzaak gaat het om het plaatselijk aanbrengen van singels (voor de beperking van de zichtbaarheid vanaf de weg) en het stimuleren van het aanbrengen van erfbeplantingen (voor het beperken van de zichtbaarheid vanuit de bebouwing). Het accent ligt op maatregelen in het stroomdal van het Oude Diep en de esgronden ten zuiden van Wijster en Drijber, waar de zichtbaarheid door het open karakter van het landschap het grootst is.

3.4 Technische randvoorwaarden

De technische uitgangspunten komen voort uit het startoverleg gehouden op 6 februari 2017, en het Inpassingsplan stortplaats Wijster, maart 2014.

- Een deel van de vergunde stortcapaciteit van locatie 5 wordt verplaatst ten behoeve realisatie Dak van Drenthe;
- Het Dak van Drenthe is als een IBC-werk in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit aangemerkt en wordt opgebouwd met onder andere bodemmassen en hergebruiksgrond. Na gereedkomen zal het worden voorzien van een dubbele bodemafdichting;
- De maximale hoogte is 63+ NAP (48m t.ov. omliggende maaiveld na zetting en klink, inclusief bovenafdichting);
- De bovenafdichting bestaat (van onder naar boven) uit: een steunlaag van 30 cm, een minerale afdichting van 7 cm, een folie, een drainmat van ca 3 cm en 80-100 cm grond / leeflaag (cat1. Zie hiervoor de bodembeheerkaart).
- Hemelwater wordt grotendeels als "runoff" afgevoerd via de meanderende beek naar oppervlaktewater. Het water dat door het grondpakket infiltreert, wordt via de drainmatten afgevoerd. Onderaan het talud wordt het hemelwater opgevangen in verzameldrainen, dat aan de zuidzijde wordt geloosd op een watergang, en aan de noordzijde in een schoonwaterriool en verzamelvijver. Hemelwater wordt uiteindelijk afgevoerd via het VAM-kanaal;
- Op meerdere punten vindt stortgasonttrekking plaats, dat door middel van een systeem van leidingen en afsluiters (in de grondlaag) wordt afgezogen. Vanuit het stortgas wordt "groengas" geproduceerd.
- In de verdere uitwerking dient voldoende aandacht te zijn voor de

afdeklaag in combinatie met de functies en het onderhoud.

3.5 Uitgangspunten landschap

De landschappelijke uitgangspunten komen het Inpassingsplan stortplaats Wijster uit 2014, Het landschapsplan VAMberg Wijster en het achtergrond document Visie Landschappelijke Inpassing Stortterrein Attero Noord B.V., Deelrapport bij MER uit 2010.

- Aansluiting op landschappelijke structuren in de omgeving;
- Dak van Drenthe als landschappelijk element;
- Maximale helling taluds 1:3 in verband met erosie en begrazing;
- Begroeiing mag niet door de bovenafdicthting dringen;
- Behoud begrazing door schapen en indien nodig een vast maaibeleid uitvoeren;
- Vergroten openstelling voor recreatief medegebruik (oostzijde);
- Zo esthetisch mogelijk ontwerp: door de hoogte van het terrein kan het niet onzichtbaar worden gemaakt. Wel kan het beter passend gemaakt worden bij het landschap;
- De activiteiten vinden plaats binnen de grenzen van Attero, compensatie buiten het terrein is niet nodig;
- Te nemen inpassingsmaatregelen in overeenstemming met visie 2010:
 - o Glooiende vormen / taluds waar mogelijk
 - o Bepanting en beheer (bv verruiging)
 - o Recreatief medegebruik (wandelpunten, fietsroutes uitkijkpunten), dit moet extensief zijn
- Rekening houden met beschermde soorten op de stortplaats: steenanjer, steenmarter, vogels.

4 Inrichtingsplan

4.1 Visie op de inrichting

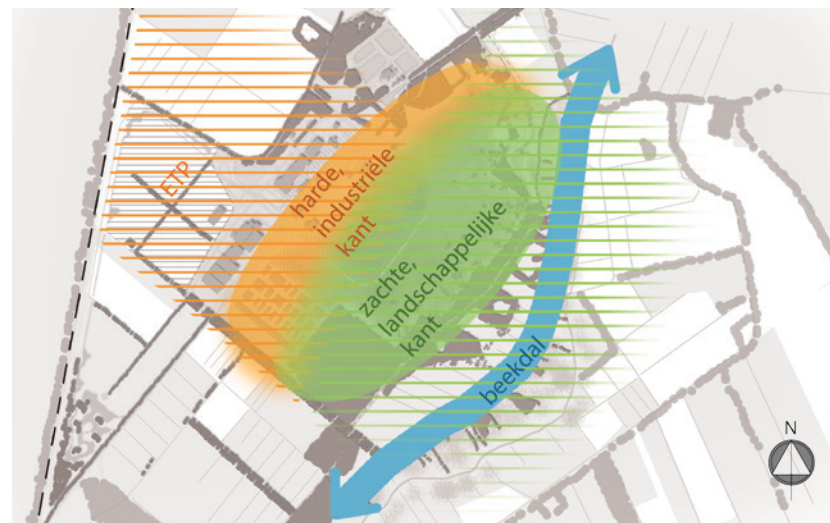
De stortlocatie is vanuit de wijde omgeving zichtbaar. Dit betreft naast de heuvel vooral de bebouwing en schoorstenen. Voor sommigen zal dit een aanblik zijn die ze liever niet zien. Het stortterrein vormt echter ook een wereld op zich en heeft zijn eigen kwaliteiten. De visie is er dan ook op gericht om deze kwaliteiten te behouden, benutten en zichtbaar te maken. De stortlocatie is een gegeven en hoeft niet verstopt te worden.

Eigen karakter stortplaats behouden

De stortplaats heeft een eigen karakter dat wordt benadrukt door het een 'eigen wereld' te laten blijven. Om deze reden worden de structuren van het beekdal, de houtwallen en kleinschaligheid, niet doorgetrokken de taluds op. Ook het grootschalige rationele karakter van het ontginningenlandschap zou geen recht doen aan de bestaande waarden en het karakter van de stortlocatie. Een eigen karakter is passend voor dit nieuwe landschap omringd door oude.

Versterken contrast tussen industrieel en landschappelijk

Zoals in de locatiebeschrijving is omschreven, bevindt zich op de stortplaats een groene en een industriële omgeving. In de inrichting van het terrein wordt vanuit 2 perspectieven invulling gegeven aan de contrastbeleving. Enerzijds vanuit het landschap en anderzijds vanaf het Dak van Drenthe.

Figuur 3: Contrast tussen landschappelijk en industrieel

4.2 Het inpassingsplan Stortplaats Wijster vanuit de verschillende perspectieven

Beeldvorming vanuit de oostelijke landschappelijke zijde

De oostkant van de huidige stortlocatie vormt de overgang van de heuvel naar het beekdal, een kwetsbaar en waardevol gebied. Kenmerkend is het kleinschalige landschap met de losse beplanting parallel aan en haaks op het beekdal. Van oudsher was het beekdal afgebakend door randbeplanting. Tussen het beekdal en de stortheuvel komt bosbeplanting en een losse beplantingsstructuur voor.

Landschappelijke inrichting Wijster
uitzicht vanaf zichtpunten op volgende bladzijde

Legenda

Toekomstig

- Spontane ontwikkeling beplanting pluksgewijs (struikvormers)
- Verruigen
- Gras
- Wandelroute
- Fiets/ATB route indicatief
- Plangrens

Bestaande situatie

- Spoorlijn
- Wegen / verharding
- Stortlocatie
- Recreatieve routes
- Bebouwing
- Woningen
- Beplanting beekdal
- Bos
- Laanbeplanting
- Oude Diep
- Sloten
- Waterbasins
- Uitzichtspunt / infocentrum De Blinkerd (verplaatst)

De realisatie van het Dak van Drenthe op de oostzijde van de bestaande stortheuvel zorgt voor een contrastrijk beeld. Vanuit het landschap benaderd vormt Het Dak van Drenthe het contrast tussen het kleinschalige landschap en het beekdal aan de oostzijde en de industriële omgeving aan de westzijde. Het Dak van Drenthe steekt als een strak vormgegeven element met groene taluds boven de beplanting uit. Ten opzichte van het huidige beeld van de stortheuvel zal Dak van Drenthe zichtbaar worden. De groene taluds zorgen voor een rustig beeld en geven het gewenste beeld ten aanzien van de zichtbaarheid.

De overgang van de flauwe taluds van de oostzijde van de stortheuvels gaat op een natuurlijke wijze over in de taluds van het Dak van Drenthe. Het Dak van Drenthe vormt over een lengte van ca. 700m. het hoogste punt (63+ NAP) van Drenthe.

Beeldvorming vanaf Dak van Drenthe

De nieuwe locatie van de Blinkerd, op de kop aan de Noordzijde van het Dak van Drenthe, geeft uitzicht over de gehele omgeving. De industriële zijde, met de fabriek en schoorstenen staat in contrast met het omliggende landschap. Zuidelijker op het Dak van Drenthe verandert het beeld. De stortheuvel westelijk van de Middenweg neemt het directe zicht op de industriële omgeving weg. De Middenweg vormt een dal vormige laagte tussen de strakke taluds van het Dak van Drenthe en glooiende taluds van de oostzijde van de stortheuvel. Hierdoor ontstaat een contrast tussen de glooiende stortheuvel met op de achtergrond de gebouwen en schoorstenen. De westzijde van de stortheuvel (industriële zijde) wordt met steilere taluds afgewerkt.

De Middenweg vormt de grens tussen de stortheuvel en de het Dak van Drenthe. Op deze wijze blijft het Dak van Drenthe als herkenbaar element zichtbaar.

Routestructuren

De stortheuvel oostelijk van de Middenweg wordt gefaseerd opengesteld voor recreatief medegebruik. De locatie rondom de Blinkerd is publiek toegankelijk. In deze fase eerste fase worden nieuwe fiets- en wandelroutes aan de noordzijde van de stortheuvel aangelegd. De exacte locatie van de routes zal nader worden afgestemd.

In de vervolgfase zal het Dak van Drenthe worden gerealiseerd en wandelroutes worden aangelegd. Op basis van monitoring van de nieuwe fietsroutes in de eerste fases wordt gezien of recreatieve doorontwikkeling van het Dak van Drenthe mogelijk is.

Indien het mogelijk is kunnen verschillende routestructuren over de flanken van het Dak van Drenthe worden verbonden met de directe omgeving.

De wandelroutes komen niet in de buurt van stortlocatie 4 en deze aanvulling is dus alleen vanaf grotere afstand zichtbaar. De aanvullingen en veranderingen zullen nauwelijks zichtbaar zijn.

De Middenweg, waarover het stortverkeer de locaties bereikte, blijft in afgeslankte vorm liggen ten behoeve van onderhoudsvoertuigen en wordt opgenomen in de routestructuur. Aan de middenweg zijn tevens voorzieningen ten behoeve van hemelwaterafvoer gekoppeld.

In de verdere ontwerpfase dient voldoende aandacht te worden besteed aan de opbouw van de verhardingen in combinatie waterafvoer en de afdeklaag. Monitoring is hierbij van groot belang.

Zicht vanuit punt 1: Beekdal. Van boven naar beneden: huidige situatie, VKA2010 en Dak van Drenthe.

Zicht vanuit punt 2: Berkenweg. Van boven naar beneden: huidige situatie, VKA2010 en Dak van Drenthe.

Zicht vanuit punt 3: Drijbersche Es. Van boven naar beneden: huidige situatie, VKA2010 en Dak van Drenthe.

Zicht vanuit punt 4: Westhaarweg. Van boven naar beneden: huidige situatie, VKA2010 en Dak van Drenthe.

Duurzaamheid

Op de zuidhellingen van de stortlocatie lijken de omstandigheden gunstig voor zonne-energie en is mogelijk plaats voor de benutting ervan. Deze hellingen zijn vanuit de omgeving ook nauwelijks zichtbaar tot een hoogte van zo'n 30m. Of zonne-energie kan worden benut, kan mogelijk in een later stadium worden onderzocht.

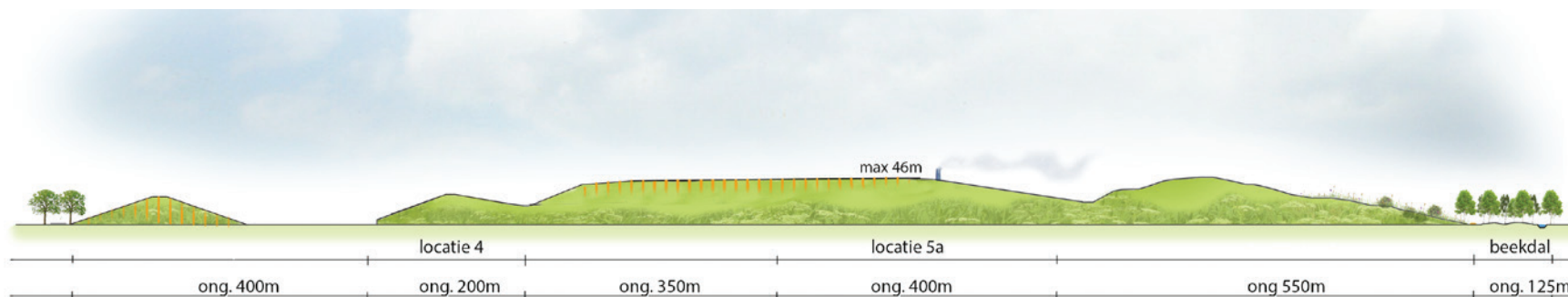
Beplanting

In de eerste fase worden fiets en wandelpaden aangelegd aan de noordzijde. Daarnaast zullen er wandelpaden worden aangelegd op het Dak van Drenthe. Vanuit de verschillende perspectieven kan de stortplaats worden beleefd.

Een gevarieerd en aantrekkelijk beeld heeft de voorkeur, omdat dit beter aansluit bij het omringende landschap en een wisselend perspectief voor de recreant oplevert.

Om dit gevarieerde beeld te bereiken mag op het onderste deel van de heuvel het grasland verruigen met kruiden en bloemen met pluksgewijs struikgewas (zoals in de huidige situatie ook al het geval is). Diepwortelende bomen worden niet toegestaan in verband met de afdichting. Bovenop (Dak van Drenthe) wordt het gras korter gehouden. Hierdoor wordt het Dak van Drenthe minder massief en wordt het landschap als het ware 'de stortplaats opgeleid', maar blijft de stortplaats wel een geheel eigen wereld.

Voor de westelijke stortheuvel zal het gras kort worden gehouden. Hierdoor oogt de stortlocatie minder massief en onderscheid het Dak van Drenthe zich.

Figuur 4: Profiel inrichtingsplan Stortheuvel

5 Beheer

5.1 Lange termijn visie

Het huidige beheer van het plangebied bestaat uit seizoensbegrazing met schapen en het klepelen van verruigde delen die onvoldoende worden begraasd door de schapen. De bossen worden regelmatig gedund. Verder vindt er momenteel regulier onderhoud en beheer aan technische beheervoorzieningen en verhardingen plaats. De voorwaarden uit het inpassingsplan van de stortplaats vragen echter om een afgestemd beheer. In paragraaf 5.2 wordt ingegaan op het korte termijn beheer en onderhoud, maar om dit te bepalen, is een lange termijn visie (paragraaf 5.1) nodig.

Zowel voor de landschappelijke inpassing als voor de bedrijfsvoering (kosteneffectiviteit) is het gewenst om op de stortplaats een zo extensief en natuurlijk mogelijk beheer te voeren. Dit heeft de volgende voordelen:

- Minder beheerinspanning benodigd, lagere beheerkosten;
- Stortplaats landschappelijk goed ingepast, hoge belevingswaarde en daardoor draagvlak in omgeving;
- Toename van de natuurwaarden.

Extensieve begrazing

Natuurlijke begrazing levert ecologische waardevolle voordelen op.

Begrazing is niet alleen toepasbaar in grote natuurgebieden, maar ook in kleinere natuurgebieden, landschapsparken en stortplaatsen zoals dit gebied. Er zijn meerdere voorbeelden van stortplaatsen die begraasd worden.

Geadviseerd wordt daarom om het hele gebied in een lage intensiteit jaarrond te begrazen met schapen. Deze intensiteit zou per seizoen mogelijk nog wat kunnen variëren door in de zomer de intensiteit wat te verhogen en in de

winter te verlagen om vertrapping van de afdeklaag te voorkomen. Ook zou de eerste jaren na de aanleg de intensiteit mogelijk wat verhoogd moeten worden, omdat de stort voornamelijk uit voedselrijke en verstoorde grond bestaat, waardoor er makkelijk veel verruiging van pitrus en distels ontstaat. Aanvullend zal er hier en daar gemaaid en gesnoeid moeten worden op plaatsen waar de grazers onvoldoende hun werk doen. Het gaat met name om het vrij houden van vegetatie rondom de technische beheer- en nazorgvoorzieningen (putten, pompen, onderhoudspunten etc) en het westelijke deel wat korter moet blijven. Ook een verse afdeklaag kan beter eerst een keer gemaaid worden of alleen begraasd worden door schapen, zodat er een stevige graszode ontstaat. Vanzelfsprekend is het vanwege de kwetsbaarheid van de onderliggende definitieve afdichting op de stortplaats van belang om diepwortelende bomen en struiken tijdig te verwijderen.

Het begrazingsbeheer moet de eerste jaren goed gemonitord worden en indien nodig bijgestuurd, door de intensiteit te verhogen of te verlagen of door delen van het terrein tijdelijk uit te rasteren. Ook kan het nodig zijn om aanvullend te maaien of te snoeien. Dit kan in het begin een tijdelijke toename van de beheerintensiteit betekenen, maar levert op termijn juist een besparing op. Bijkomend voordeel is dat de stortplaats op deze manier door de komende jaren heen al 'toewerkt' naar een definitieve eindsituatie en is een grote investering in de uitvoering van een afwerkplan (deels) te voorkomen.

Soorten/rassen grazers

Het heeft de voorkeur om natuurlijke grazers te gebruiken en niet het standaard fok-/ vlees- of melkvee van reguliere agrariërs. Deze dieren zijn vaak niet

winterhard en hebben een intensievere verzorging nodig, ze zijn eerder ziek, hebben meer antibiotica nodig en moeten vaker ontwormd worden. Bovendien is het niet gebruikelijk melk en vlees te consumeren van vee dat op de licht vervuilde afdeklaag (zie hiervoor ook de bodemplankaart) voor van de stortplaats heeft gelopen.

Te denken valt bijvoorbeeld aan de volgende schapenrassen: Drents heideschaap, Soay-schaap, Schoonebeker of Moeflon.

Ook zouden er Hollandse landgeiten kunnen worden ingezet, dit is een hard en sober ras dat zich thuis voelt op een heuvelachtig terrein. Geiten eten heel divers, ze eten veel kruiden en jonge opslag.

De beschikbaarheid van bovenbeschreven rassen en soorten en de medewerking van de eigenaren ervan, zijn belangrijke randvoorwaarden om de beoogde begrazing tot een succes te maken. Goede communicatie en heldere werkafspraken tussen betrokken partijen zal hierbij mede bepalend zijn.

Aanvullend mechanisch beheer

Naast de begrazing is er op kleine schaal nog aanvullend mechanisch beheer noodzakelijk. Op de graslanden bovenop de stortplaats mag de vegetatie niet te veel verruigen. Wanneer deze onvoldoende begraasd worden moeten deze één keer per jaar, voor zaadsetting/vroege zomer, aanvullend gemaaid worden. Het maaisel moet worden afgevoerd. Met name als er voor gekozen wordt om niet of minder te begrazen in de winter, kan het noodzakelijk zijn om aanvullend te maaien. De technische beheervoorzieningen (putten, peilbuizen) dienen met een bosmaaier te worden bijgemaaid, wanneer er veel veruiging is ontstaan. Verder moeten de vennen/poelen in het bos eens in de 10 jaar worden geschoond.

Bosomvorming

Voor de bospercelen kan worden gekozen voor natuurtechnisch bosbeheer of mechanisch beheer. Dit is afhankelijk van de recreatieve functie van het bos. Het doel voor beide beheersmethoden is hetzelfde: Bosomvorming heeft als doel het vergroten van de natuurlijke waarde van de bossen door de onnatuurlijkheid terug te dringen. Het op gang brengen van ontwikkelingen die leiden tot een meer natuurlijk bos met meer variatie in de structuur. Er ontstaan nieuwe biotopen voor planten en dieren, de soortenrijkdom neemt toe. Openheid, dood hout en een (natuurlijk) beheer zijn van groot belang om een structuurrijker gezond bos te ontwikkelen. Massale opslag van struiken en bomen op de open plekken in het bos moeten worden voorkomen, Indien er begrazing wordt toegepast moet extensief zijn om ook biomassa in het terrein over te laten, zodat zich ook allerlei hoge en ruige structuren kunnen ontwikkelen.

Het omvormingsbeheer is er op gericht de gelijkjarigheid van de bomen te doorbreken, de perceelsgewijze structuur op te lossen en er als het ware één boslandschap van te maken. Bij het op een zo natuurlijk mogelijke manier omvormen van een bos tot een rijk gestructureerd systeem zijn er verschillende maatregelen (technieken). De belangrijkste zijn:

- Structuurvorming door onregelmatige dunning en variabele kap;
- Het omtrekken en lippen van bomen;
- Ringen en toppen van bomen;
- Houtophoping en barrièrevorming met vrijkomend materiaal;
- Begrazingsbeheer na omvorming

5.2 Korte termijn visie

Het beheer op de korte termijn zal bestaan uit een soort overgangsbeheer dat van het huidige beheer na een paar jaar over gaat in het beheer van de lange termijn visie, een integrale jaarrond begrazing. De stortplaats wordt eerst nog beheerd in verschillende beheereenheden, waarbij langzamerhand de tussenrasters verdwijnen, zodat er grotere beheereenheden integraal kunnen worden begraasd en uiteindelijk wordt het één integrale beheereenheid, waarbij specifieke aandacht voor steilere delen en aanwezige voorzieningen vanzelfsprekend nodig blijft. De verschillende schaapskuddes worden zo mogelijk vervangen door meer natuurlijke rassen. De kwetsbare delen, net afgedekte delen en steile hellingen worden eerst gemaaid en daarna met schapen begraasd.

De delen waar nog veel ruigte als pitrus en distel staat worden in het groeiseizoen, maar voor zaadzetting (nog 1 of 2 keer per jaar) gemaaid. Het maaisel moet hierbij worden afgevoerd, zodat de vegetatie verschaalt, waardoor uiteindelijk maaien niet meer nodig is. Op de lager gelegen delen en bossen dient een geleidelijk opbouw van vegetatie te ontstaan, van kort grasland, naar wat langer grasland met kruiden, naar opgaand struweel en uiteindelijk opgaand bos. Hierdoor ontstaat er een geleidelijke overgang, verdwijnen de 'harde randen', en wordt de stort beter ingepast.

Verschralingsbeheer

De grond van de stortplaats bestaat uit voedselrijke geroerde grond, hierdoor ontstaat er gemakkelijk verruiging en heeft zich nog geen evenwichtig grasland ontwikkeld. Op de verstoorde en fosfaatrijke grond staan veel distels en pitrus, deze ruige delen worden momenteel geklepeld. Echter hierdoor neemt de verruiging alleen maar toe, waardoor dit een grote onderhoudsinspanning blijft vergen. Beter is om deze delen vroeg in het groeiseizoen te maaien en het maaisel af te voeren. Hierdoor worden de eventuele zaden niet verspreid en worden er voedingsstoffen afgevoerd. Dit verschralen zal langzaam gaan gezien de zeer voedselrijke grond, maar op den duur zal dit toch een beter resultaat geven. Tevens kan er nog gedacht worden aan het uitmijnen van de voedselrijke (fosfaatrijke) graslanden. Uitmijnen is het verwijderen van het fosfaat door maaibeheer van een gewas, met kali- en stikstofbemesting. Maaibeheer, na het inzaaien van gras/klover in combinatie met kalibemesting behoort zo tot de mogelijkheden om fosfaat te verminderen, mits er voldoende stikstof en kalium in de bodem zit. Door het fosfaat te verminderen ontstaat er een meer bloemrijke grasland vegetatie en worden ruigtekruiden als distels en pitrus verminderd. Ook kan het nodig zijn om de verruigde/verzuurde graslanden met kalk te bemesten. Om de juiste bemesting te bepalen moet er eerst een grondonderzoek worden gedaan.

Om de stortkosten van het maaisel te verminderen, zou (een deel van) het maaisel verwerkt kunnen worden tot broeihopen voor de ringslang. Hiervoor kunnen (door een ecooloog in overleg met een stortplaatsdeskundige en de terreinbeheerder) een paar geschikte locaties worden aangewezen.

5.3 Beheermaatregelen

Schapen

De schapen grazen voornamelijk op de taluds de stortplaats. Dit kan door middel van jaarrond begrazing maar ook door middel van drukbegrazing in combinatie met een schaapsherder. In de zomer een begrazingsdichtheid van 2 GVE/ha, in de winter 1 GVE/ha (lagere dichtheid om vertrappen van taluds te voorkomen) (NB: 1 schaa incl. lammeren is ongeveer 0,15 GVE, Groot Vee Eenheid, Waar nodig aanvullend maaibeheer (1 à 2 keer per jaar) op plekken die zichtbaar en open moeten blijven (bijvoorbeeld rond beheervoorzieningen), dit beheer wordt tot een minimum beperkt en zal de eerste jaren nog regelmatig voorkomen, maar zal daarna extensiveren als de graslanden zich meer natuurlijk ontwikkelen;

Om de huidige problemen met distels en pitrus tegen te gaan, is het nodig om de eerste paar jaren te maaien en direct af te voeren. Afgevoerd maaisel kan wel tijdelijk elders op het terrein worden opgeslagen. Na een aantal jaren zullen er aanzienlijk minder distels en pitrus zijn en zal de beheerinspanning uiteindelijk veel lager worden dan nu het geval is.

Doel / streefbeeld

Grotendeels open, maar gevarieerd landschap begroeid met gras, maar plaatselijk verruigd door kruiden, bloemen en klein struweel. De beheervoorzieningen (peilbuizen, putten) zijn goed zichtbaar, gemarkeerd en bereikbaar. Verruiging mag niet teveel plaatsvinden in de vorm van distels en pitrus.

6 Aanbevelingen

De inrichting van de stortheuvels en het Dak van Drenthe zijn nog indicatief. Indicatief in de vorm dat de locaties nog niet vastliggen en de aanleg van fietspaden gemoniteerd wordt. De inrichting in combinatie met het beeld (beleving) en de beheersmogelijkheden dienen in de verdere uitwerking op elkaar te worden afgestemd. De opbouw van het beeld van de stortheuvels en het Dak van Drenthe is daarbij leidend. Deze draagt bij aan de inpassing in het omliggende landschap, zoals weergegeven in dit rapport.

Door een andere invulling van routes en gebruik kan het beheer gaan afwijken wat een extra kostenplaatje met zich mee kan brengen. Het is dus van belang in het verdere traject deze factoren goed in beeld te houden.

7 Colofon

Koggelaan 21
8017 JN Zwolle

TELEFOON +31 88 348 65 00
E-MAIL info@rhdhv.com
INTERNET www.royalhaskoning.com

KLANT Attero b.v.

NUMMER [BF2948](#)

STATUS eindrapport

DATUM 11 mei 2017

[Projectleiding](#)

NAAM E. (Edwin) Hondorp

FUNCTIE projectleider

MOBIEL +31 (0)6 12 74 00 89

E-MAIL edwin.hondorp@rhdhv.com

[Auteurs](#)

NAAM E. (Edwin) Hondorp

Bijlagen

Bijlage 1: Inrichtingsplan

Bijlage 1: Inrichtingsplan

Legenda

Toekomstig

- Spontane ontwikkeling beplanting pluksgewijs (struikvormers)
- Verruigen
- Gras
- Wandelroute
- Fiets/ATB route indicatief
- Plangrens

Bestaande situatie

- Spoorlijn
- Wegen / verharding
- Stortlocatie
- Recreatieve routes
- Bebouwing
- Woningen
- Beplanting beekdal
- Bos
- Laanbeplanting
- Oude Diep
- Sloten
- Waterbasins
- Uitzichtspunt / infocentrum De Blikerd (verplaatst)

Titel:
Landschappelijke inpassing Wijster

Project:
BF2948

Opdrachtgever:
Attero

Datum:
11/05/2017

Titel:
Definitief ontwerp

Gecontroleerd door: Volnummer:
- 0

